

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi arvo-osuustileistä annetun lain 6 ja 32 §:n muuttamisesta sekä arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain sekä siihen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta annetun lain 6 §:n 2 momentin kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi arvo-osuustileistä annetun lain säännöstä panttauksen ja ulosmittauksen kirjaamisesta. Panttauksesta ei enää tarvitsisi kirjata sitä saatavaa ja sen määrää, josta arvo-osuudet ovat vastuussa, vaan vain se sitoumus tai muu asiakirja, jonka nojalla kirjaus tehdään. Tämä tekisi myös mahdolliseksi yleispanttauksen kirjaamisen arvo-osuustilille.

Tuomioistuimille ehdotetaan myös velvollisuutta ilmoittaa arvo-osuusyhdistykselle vireille tulleesta asiasta, jos se saattaa johtaa arvo-osuusyhdistyksen vahingonkorvausvastuuseen sen johdosta, että arvo-osuusrekisterin pitäjä ei kykene täyttämään vahingonkorvausvelvollisuuttaan.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Lainsäädäntö

Arvo-osuuden panttaus

Arvo-osuustileistä annetun lain (827/91), jäljempänä tililaki, 6 §:n mukaan arvo-osuuksien panttauksesta on kirjattava sen saatavan sekä määrä että peruste, josta arvo-osuudet ovat vastuussa. Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain sekä siihen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta annetussa laissa (1069/91), jäljempänä voimaantulolaki, on siirtymäsäännös yleispanttausten kirjaamisesta (6 §). Säännöksen mukaan arvo-osuusjärjestelmään siirryttäessä voimassa oleva yleispanttaus voidaan merkitä arvo-osuustilille, mutta merkintä on korvattava kolmen vuoden kuluessa kirjauksella, josta käy ilmi saatavan määrä ja peruste. Jälkipanttausta ei tililain mukaan kirjata arvo-osuustilille (6 § 3 mom.), vaan se saadaan

aikaan ensipanttin haltijalle tehtävällä ilmoituksella.

Panttaus kirjataan tililain 12 §:n mukaan panttinsaajan hakemuksesta, ja kirjauksen edellytyksenä on tilinhaltijan antama kirjallinen suostumus. Jos arvo-osuusrekisterin pitäjä on samalla panttioikeuden haltija, sen on tililain 7 §:n mukaan tehtävä panttauksesta ilmoitus arvo-osuusyhdistykselle, ja panttioikeus syntyy vasta ilmoituksen tekohetkestä. Arvo-osuusyhdistyksen määräyksen (6.1/20.2.1992) mukaan panttausilmoituksessa on oltava tiedot saatavan perusteesta ja määrästä.

Pantattua arvo-osuutta ei tililain 10 §:n mukaan saa siirtää tililtä ilman pantinhaltijan suostumusta. Panttauskirjauksen kohteena on koko arvo-osuustili, myös sinne panttauksen jälkeen kirjatut arvo-osuudet. Jos panttaus halutaan kohdistaa vain osaan arvo-osuustilille kirjatusta arvo-osuuksista, on näitä varten avattava erillinen tili.

Arvo-osuusyhdistyksen tiedonsaantioikeus

Arvo-osuusrekisterin pitäjän vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tililain 30 ja 31 §:ssä. Jos rekisterinpitäjä ei pysty täyttämään vahingonkorvausvelvollisuuttaan, vahinkoa kärsineellä on arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/91) 17 §:n mukaan oikeus saada korvaus julkisoikeudelliselta arvo-osuusyhdistykseltä. Arvo-osuusyhdistykselle ei kuitenkaan laissa ole taattu mahdollisuutta saada tietää rekisterinpitäjän vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta oikeudenkäynnistä.

1.2. Nykytilan arviointi

Panttaus

Esitetyt epäkohdat. Arvo-osuusrekisterien pitäjät ovat arvostelleet panttaussäännöksiä ja erityisesti velvollisuutta ilmoittaa panttauksen perusteena olevan saatavan määrä. Epäselvyyttä on aiheuttanut se, onko pääoman lisäksi mainittava luottokustannukset, kuten korot ja perimiskulut. Jos pantti on annettu usean eri saatavan maksamisen vakuudeksi, säännöksen sanamuodon täyttäminen on vaivalloista. Säännösten noudattamista pidetään ongelmallisena myös silloin, kun pitäisi kirjata lopulliselta markkamäärältään ennalta määrittelemätön saatava, kuten esimerkiksi vahingonkorvaukseen perustuva vastuu.

Epäselvyydet ovat johtaneet erilaisiin kirjaamistapoihin eri rekistereissä. Kirjaamistapojen erilaisuuteen ovat vaikuttaneet erilaiset tekniset järjestelmät mutta myös erot kirjattavissa saatavatyypeissä. Säännösten on lisäksi katsottu voivan johtaa keinotekoiisiin ja sijoittajan kanalta kalliisiin kirjaamisratkaisuihin. Jotta arvo-osuuksia voitaisiin käyttää esimerkiksi useiden eri saatavien vakuutena, saatetaan asiakkaalle avata useita eri tilejä, mikä taas nostaa asiakkaan kustannuksia.

Liiallisena on myös pidetty arvo-osuusyhdistyksen vaatimusta siitä, että panttausilmoituksessa on annettava myös tiedot saatavan perusteesta ja määrästä. Rekisterinpitäjät ovat vedonneet siihen, ettei arvo-osuusrekistereihin tehtyjä merkintöjä voida jälkiä jättämättä muuttaa.

Panttaussäännösten tavoitteet arvo-osuusjärjestelmässä. Tarkoituksena on ollut tehdä mahdolliseksi arvo-osuuksien käyttö vakuutena.

mahdollisimman pitkälle samojen periaatteiden mukaisesti kuin arvopapereita käytetään vakuutena. Tämä käy ilmi sekä arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 3 §:n 3 momentista että tililain 6 §:stä. Tililain 6 §:n perusteluissa (HE 104/1990 vp) todetaan, että panttauskirjausta ei ole tarkoitettu velkakiinnitystyyppiseksi hypoteekiksi. Omistaja ei siis voi myöhemmin syntyvän luotontarpeen varalta kirjauttaa arvo-osuustilille panttausta muodollisen panttivelkakirjatyypin sitoumuksen perusteella. Perustelujen mukaan säännös ei sinänsä estä yleispanttauksia, mutta toisaalta todetaan, että ei ole syytä sallia järjestelyä, joka "saattaisi merkitä yleisten periaatteiden nojalla mitättömien, olemassa oleviin saataviin perustumattomien panttioikeuksien kirjausten yleistymistä". Voimaantulolain 6 §:n 2 momentti johtaa kuitenkin velvollisuuteen poistaa kirjaukset yleispanttauksista tietyn ajan kuluessa siitä, kun niiden kohteena olevat osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään.

Arvo-osuuksia koskevilla panttaussäännöksillä ei myöskään ole pyritty siihen, että kaikki arvo-osuuteen kohdistuvat panttaukset näkyisivät pantatulta arvo-osuustililtä. Tämä käy ilmi tililain 6 §:n 3 momentista, jonka mukaan jälkipanttausta ei kirjata arvo-osuustilille.

Yleispanttaus. Panttioikeuden perusedellytyksiä on se, että pantti on annettu todellisen saamisen vakuudeksi. Vaikka saamisen ei tarvitse olla lopulliselta synnyltään ja määrältään täysin selvä, panttauksen yhteydessä on silti ilmaistava ne oikeussuhteet, joiden johdosta pantinhaltijalle voi tulevaisuudessa syntyä todellinen saaminen. Tarkkoja vähimmäisvaatimuksia ei ole asetettavissa, mutta oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että täysin rajoitukseton yleispanttaus voi olla osittain antajaansa sitomaton.

Yleispanttaus on pankkikäytännössä tavallinen. Se on myös sitova, jos se tapahtuu konkreettisen velvoiteoikeudellisen oikeussuhteen yhteydessä tai ainakin sellaista suunniteltaessa. Yleispanttauksessa pantinantaja sitoutuu useimmiten siihen, että pantattu omaisuus vastaa kaikista — siis myös tulevista — saatavista, jotka pantinhaltijalla on pantinantajalta. Arveluttavana yleispanttausten käyttöä voidaan pitää silloin, kun yleispantti annetaan vieraasta velasta, ja erityisesti, jos panttina on pantinantajan asuntoon oikeuttavat osakkeet. Korkein oikeus on eräissä tapauksissa (KKO 1990:73, 1991:75, 1991:148) katsonut, että yleis-

panntaus ei sitonut antajaansa silloin, kun sitoumuksen sanamuoto ei vastannut pantinantajan tarkoitusta. Ongelmallista on myös, jos yleispanttaussitoumusta ei palauteta silloin, kun ne saatavat on maksettu, joiden vakuudeksi pantti on aikanaan annettu, ja pantinsaaja katsoo sitoumuksen kattavan myös myöhemmin syntyvät uudet saatavat.

Pankkitarkastusviraston helmikuussa 1992 antama ohje talletuspankeille ”Yksityisen henkilön ja pienyrityksen markkamääräisissä luotoissa käytettävien luottoasiakirjojen ehdoista” (Nro 5.09/11.2.1992) sisältää myös ohjeet vakuuksia koskevista ehdoista. Ohjeiden mukaan pankki on velvollinen antamaan pantinantajalle veloituksetta jäljennöksen panttaussitoumuksesta ja itse velkakirjasta. Lähtökohtaisesti on aina käytettävä erityisvakuutta, jos vakuudenantaja on muu kuin velallinen itse. Jos poikkeuksellisesti käytetään yleisvakuutta, on aina määritettävä vastuun yläraja samoin kuin määräaika, jonka sitoumus on voimassa tai jota ennen syntyvien vastuiden vakuutena sitoumus on. Yleispanttaussitoumusten ehtoihin on otettava lausuma, jonka mukaan kukaan yleispantin yhteisomistajista ei yksin saa yleispanttia vastaan ottaa uutta velkaa muiden yhteisomistajien tietämättä. Pankin on myös ennen pantin antamista kerrottava pantinantajalle kyseisen sitoumuksen oikeudellisesta merkityksestä sekä sitoumuksenantajan tiedonsaantioikeudesta.

Pantin vapauttaminen. Arvopaperiin kohdistuva pantti vapautetaan siten, että arvopaperi luovutetaan takaisin sen omistajalle. Jos arvopaperi on annettu pantiksi pankille, joka samalla toimii arvopaperien säilyttäjänä, pankki palauttaa pantinantajalle panttaussitoumuksen.

Arvo-osuusjärjestelmässä pantti vapautetaan poistamalla sitä koskeva kirjaus arvo-osuustililtä. Voidakseen tehdä arvo-osuusrekisterille sitä koskevan hakemuksen arvopaperin omistajan on saatava tähän pantinhaltijan suostumus.

Pantin vapauttaminen vaatii siis aina pantinhaltijan myötävaikutusta. Arvopaperin ollessa vakuutena pantinhaltijan on luovutettava arvopaperi ja panttaussitoumus tai jompikumpi niistä. Arvo-osuuksien ollessa vakuutena pantinhaltijan on annettava suostumus panttausmerkinnän poistamiseen arvo-osuustililtä. Yleispanttauksen vapauttaminen ei tässä suhteessa poikkea erityisvakuutena annetun pantin vapauttamisesta.

Panttisaatavan määrän kirjaamisen merkitys. Arvo-osuustileistä annetun lain 6 §:n mukaan on kirjattava paitsi panttauksen peruste myös sen saatavan määrä, josta pantti on vakuutena.

Panttisaatavan määrän kirjaamisella voidaan nykyisessä järjestelmässä katsoa olevan vain tiettyä informatiivista arvoa. Tililtä nähdään, että sillä olevat arvo-osuudet ovat vakuutena ainakin ilmoituksen suuruudesta saatavasta. Koska jälkipanttia ei kirjata arvo-osuustilille, eivät tililtä kuitenkaan näy kaikki ne saatavat, joista arvo-osuudet ovat vastuussa. Saatavan määrän kirjaamisella voidaan ehkä katsoa olevan todisteluarvoa tilanteessa, jossa pantinhaltija ei suostu vapauttamaan panttia vaikka arvo-osuustilin omistaja osoittaa maksaneensa siinä mainitun saatavan pantinhaltijalle. Koska jälkipanttausta ja pantinhaltijalla mahdollisesti jälkipantin jälkeen olevaa toissijaista jälkipanttausta ei merkitä tilille, ei merkintä kuitenkaan aina kerro, kuinka suurista vastuista arvo-osuudet ovat panttina.

Arvo-osuusyhdistyksen tiedonsaantioikeus

Arvo-osuusjärjestelmää koskevien voimassa olevien säännösten mukaan arvo-osuusyhdistys ei välttämättä saa tietoa oikeudenkäynnistä, jossa määritellään arvo-osuusrekisterin vahingonkorvausvelvollisuus, vaikka yhdistys vastaa toissijaisesti korvauksesta. Laissa ei siis ole turvattu arvo-osuusyhdistyksen mahdollisuutta ottaa osaa oikeudenkäyntiin, jolla on välillinen vaikutus sen omaan taloudelliseen asemaan. Käytännössä tämä myös estää arvo-osuusyhdistystä hankkimasta vakuutusta oman korvausvelvollisuutensa varalta. Vakuutuksen saamisen edellytyksenä on, että vakuutusyhtiö voi valvoa etuaan riidassa, joka voi johtaa korvausvelvollisuuteen. Koska arvo-osuusyhdistyksellä itsellään ei nykytilanteessa ole tietoa vireille tulleista riidoista, se ei myöskään voi pätevästi sitoutua antamaan tietoa vakuutusyhtiölle.

2. Esityksen avoitteet ja ehdotukset

Panttaus

Arvo-osuuksien panttauksen liittyvää kirjaamista ehdotetaan yksinkertaistettavaksi muuttamalla kuitenkaan arvo-osuusjärjestelmän luonnetta tai vaarantamatta sen luotetta-

vuotta. Yksinkertaistaminen vähentäisi monimutkaisista kirjauksista johtuvia ja viime kädessä sijoittajan kannettavaksi tulevia kustannuksia.

Ehdotuksen mukaan riittävää olisi kirjata se sitoumus tai muu peruste, jonka nojalla kirjaus on tehty. Tililain 6 §:n 2 momentista poistettaisiin velvollisuus kirjata panttauksesta sen saatavan määrä, josta arvo-osuudet ovat vastuussa. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin tästä johutuva tekninen korjaus. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi voimaanpanolain 6 §:n 2 momentti.

Panttioikeus on aina liitännäinen todelliseen saatavaan. Pantinantajan oikeussuojaa ei siten vähennä saatavan jättäminen kirjaamatta. Pantinsaajan on kuitenkin aina kyettävä osoittamaan, että hänellä on olemassa saatava, jonka vakuudeksi hänellä on panttioikeus arvo-osuuksiin.

Myöskään sivullisten asema ei heikkenne sen takia, että saatavan määrää ei panttauskirjauksessa ilmoiteta. Panttioikeuden kirjaaminen saattaa sivullisten tietoon, että arvo-osuuksien omistajan vallintavaltaa on rajoitettu. Koska järjestelmässä ei kirjata niin sanottuja jälkipantteja, ei määrän ilmoittaminen voimassa olevan säännöksen mukaan kerro, mistä kaikista tilillä olevat arvo-osuudet vastaavat.

Tililain 12 §:n mukaan panttauksen kirjauksen edellytyksenä on tilinhaltijan antama kirjallinen suostumus. Suostumus voi olla arvo-osuuksien omistajan pantinhaltijalle antama erillinen sitoumus tai se voi sisältyä saamistodisteeseen. Juuri tämä suostumuksen sisältävä sitoumus kirjattaisiin ehdotuksen mukaan arvo-osuustilille eikä sitä saamissuhdetta, johon sitoumuksessa viitataan. Kirjata ei voitaisi pelkästään viittausta rekisterin omaan viiterekisteriin, koska pantinantajan oikeussuoja vaatii, että kirjattavan sitoumuksen tai asiakirjan sisällön on voitava olla todennettavissa rekisterin ulkopuolella. Kirjausmerkinnän on yksilöitävä sitoumus siten, että sitoumus on pelkästään sen nojalla tunnistettavissa.

Ehdotukset tekisivät mahdolliseksi myös yleispanttauksen kirjaamisen arvo-osuustilille. Yleispanttaus on käytännöllinen ja hyväksyttävä vakuusmuoto erityisesti yritystoiminnassa, jossa yrityksellä on rahoittajana toimivalta pankilta useita eri luottoja ja jossa luotonsaannin määrä voi lisäksi vaihdella päivittäin esimerkiksi luotollisen shekkitilin käytön vuoksi. Niihin epäkohtiin, joita yleispanttausten käyttöön on liittynyt luonnollisten henkilöiden ja

pienyriyten osalta, voidaan puuttua varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain 36 §:n (956/82) nojalla. Lisäksi pankkitarkastusvirasto on antanut talletuspankeille ohjeet, joissa korostetaan pankin tiedonantovelvollisuutta ja erityisvakuuden ensisijaisuutta sekä todetaan hyväksyttävänä pidettävän yleispanttaussitoumuksen vähimmäissisältö tietyissä tilanteissa. Kuluttajan aseman parantamiseen tähtäävät myös kulutusluottolainsäädännön tarkistamistoimikunnan loppumietinnössään (komiteamietintö 1993:7) tekemät ehdotukset kuluttajansuojalain 7 luvun muuttamisesta. Ehdotusten mukaan luoton vakuutena ei saisi käyttää muun kuin velallisen itsensä antamaa panttia, jollei panttaussitoumuksessa ole määrätty vastuita tai niiden ylärajaa ja sitoumuksen voimassaoloaikaa. Yleispanttausten epäkohtiin puututaan siis sopimusoikeuden eikä kirjaamisjärjestelmää koskevien säännösten tasolla.

Muutettava 6 §:n 2 momentti koskee panttauksen ohella ulosmittausta ja muita turvaamistoimenpiteitä. Myös näiden osalta on siis vaadittu saatavan ja määrän kirjaamista. Ulosmittauksessa tämä on käytännössä tapahtunut kirjaamalla ulosmittauspöytäkirjassa tai sen lyhennysotteessa mainitut tiedot arvo-osuustilille. Ehdotuksen mukaan kirjaukseksi riittäisi itse ulosmittauspöytäkirjan eikä sen sisällön kirjaaminen. Vastaavasti muista turvaamistoimenpiteistä kirjattaisiin niitä koskeva viranomaisen päätös. Jälkipanttin saajan asemaa ehdotus 6 §:n 3 momentin sanamuodon muuttamisesta ei muuta. Jälkipanttaus perustetaan edelleen ilmoittamalla siitä ensipanttin haltijalle.

Koska enää ei edellytettäisi rekisteriin kirjattavaksi saatavan määrää eikä perustetta, ei näitä tietoja tarvitsisi ilmoittaa myöskään arvo-osuusyhdistykselle tililain 7 §:n nojalla. Riittäväenä olisi pidettävä ilmoitusta panttauskirjauksen tekemisestä.

Arvo-osuusyhdistyksen tiedonsaantioikeus

Tililain 32 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 3 momentti, jolla tuomioistuimien velvoitetaan viran puolesta ilmoittamaan arvo-osuusyhdistykselle arvo-osuusrekisterin pitäjää vastaan nostetusta vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta kansteesta. Arvo-osuusyhdistyksellä on tällöin mahdollisuus harkintansa mukaan osallistua oikeudenkäyntiin väliintuloa koskevien säännösten mukaan.

3. Esityksen vaikutukset

Panttauskirjausten yksinkertaistamisella voidaan vähentää kirjaamisesta aiheutuvia kustannuksia, jotka toimenpidemaksuina tulevat arvo-osuustilien haltijoiden maksettaviksi. Kirjaamisen menettelyn keventäminen helpottaa arvo-osuuksien käyttöä vakuutena, mikä puolestaan saattaa helpottaa yritysten mahdollisuuksia hankkia rahoitusta.

Uudistuksella ei ole vaikutuksia valtion eikä kuntien talouteen.

4. Asian valmistelu

Aloitteen lainsäädännön muuttamiseksi on tehnyt arvo-osuusyhdistys. Oikeusministeriössä virkatyönä laaditusta muutosehdotuksesta järjestettiin toukokuussa 1993 kuulemistilaisuus. Tilaisuudessa olivat edustettuina lähes kaikki arvo-osuusrekisterin pitäjät, jotka pitävät rekisteriä muiden lukuun, sekä valtiovarainministeriö, pankkitarkastusvirasto, Helsingin Arvopaperipörssi Osuuskunta, Helsingin Rahamarkkinakeskus Oy, Keskuskauppakamari, Suomen Optiomeklarit Oy, Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunta, Suomen Yrittäjien Keskusliitto sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto. Osakesäästäjien Keskusliitto toimitti kirjallisesti näkemyksensä. Kuultavat suhtautuivat

myönteisesti muutosehdotukseen. Tilaisuudessa esitetyt yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty ottamaan huomioon oikeusministeriössä virkatyönä loppuun saatetussa ehdotuksessa.

5. Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan ensi tilassa. Voimaantulolain 6 §:n 2 momentin mukainen määräaika yleispanttia koskevien kirjausten korvaamiselle päättyy 1 päivänä elokuuta 1994. Jotta arvo-osuustileille tehtyjä yleispanttauskirjauksia, jotka täyttävät ehdotukseen sisältyvät kirjausta koskevat vaatimukset, ei tarvitsisi korvata uusilla kirjauksilla, ehdotettujen lakien tulisi joka tapauksessa tulla voimaan ennen mainittua päivämäärää.

Arvo-osuustileille on tehty voimassa olevan lain mukaisia kirjauksia, joista ei käy ilmi sitoumus, jonka nojalla arvo-osuudet ovat vakuutena, vaan se saatava, jonka maksamisesta ne ovat vastuussa. Ehdotetaan, että tällaisten kirjausten muuttamiselle myönnetään kuuden kuukauden siirtymäaika lain voimaantulosta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain 6 ja 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvo-osuustileistä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (827/91) 6 §:n 2 ja 3 momentti ja

lisätään 32 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Edellä 1 momentissa mainitun oikeuden, rajoituksen tai toimenpiteen kirjauksessa on mainittava se sitoumus tai muu peruste, jonka nojalla kirjaus on tehty, sekä se, onko arvo-osuuksille tuleva tuotto tai pääoma suoritettava tilinhaltijalle vai pantinhaltijalle tai asian-

omaiselle ulosottoviranomaiselle. Jollei toisin ole sovittu tai määrätty, suoritetaan osinko, korko tai muu sellainen tuotto tilinhaltijalle ja lyhennykset, merkintä- ja optio-oikeudet, oikeus saada uusi osake ja muut sellaiset pantattujen arvo-osuuksien pääomana pidettävät suoritukset pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuustilille kirjattuun panttioikeuteen ei voida kirjata panttausta. Arvo-osuustilille, jolle jo on kirjattu panttaus, ei myöskään saa kirjata panttioikeutta toisen sitoumuksen perusteella.

32 §

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvo-osuusyhdistykselle sellaisesta vireille tulleesta arvo-osuusrekisterin vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena arvo-osuusyhdistys voi arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 17 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa arvo-osuustilille tehty panttausta, ulosmittausta tai turvaamistoimenpidettä koskeva kirjaus, josta ei käy 6 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla ilmi kirjauksen perusteena oleva sitoumus, on korvattava sanotun lainkohdan mukaisella kirjauksella kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain sekä siihen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta annetun lain 6 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain sekä siihen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta 22 heinäkuuta 1991 annetun lain (1069/91) 6 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki**arvo-osuustileistä annetun lain 6 ja 32 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuustileistä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (827/91) 6 §:n 2 ja 3 momentti ja

lisätään 32 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Edellä 1 momentissa mainitun oikeuden, rajoituksen tai toimenpiteen kirjauksessa on mainittava sen saatavan määrä ja peruste, josta arvo-osuudet ovat vastuussa, sekä se, onko arvo-osuuksille tuleva tuotto tai pääoma suoritettava tilinhaltijalle vai pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle. Jollei toisin ole sovittu tai määrätty, suoritetaan osinko, korko tai muu sellainen tuotto tilinhaltijalle ja lyhennykset, merkintä- ja optio-oikeudet, oikeus saada uusi osake ja muut sellaiset pantattujen arvo-osuuksien pääomana pidettävät suoritukset pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuustilille kirjattuun panttioikeuteen ei voida kirjata panttausta. Pantattuun arvo-osuuteen ei myöskään saa kirjata panttioikeutta toisesta saatavasta.

Edellä 1 momentissa mainitun oikeuden, rajoituksen tai toimenpiteen kirjauksessa on mainittava *se sitoumus tai muu peruste, jonka nojalla kirjaus on tehty*, sekä se, onko arvo-osuuksille tuleva tuotto tai pääoma suoritettava tilinhaltijalle vai pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle. Jollei toisin ole sovittu tai määrätty suoritetaan osinko, korko tai muu sellainen tuotto tilinhaltijalle ja lyhennykset, merkintä- ja optio-oikeudet, oikeus saada uusi osake ja muut sellaiset pantattujen arvo-osuuksien pääomana pidettävät suoritukset pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuustilille kirjattuun panttioikeuteen ei voida kirjata panttausta. *Arvo-osuustilille, jolle jo on kirjattu panttaus*, ei myöskään saa kirjata panttioikeutta *toisen sitoumuksen perusteella*.

32 §

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvo-osuusyhdistykselle sellaisesta vireille tulleesta arvo-osuusrekisterin vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena arvo-osuusyhdistys voi arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 17 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa arvo-osuustilille tehty panttausta, ulosmittausta tai turvaamistoimenpidettä koskeva kirjaus, josta ei käy 6 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla ilmi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kirjauksen perusteena oleva sitoumus, on korvattava sanotun lainkohdan mukaisella kirjauksella kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain sekä siihen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta annetun lain 6 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

 Jos arvo-osuusjärjestelmään liitettävään arvo-paperiin kohdistuu yleispanttaus, saadaan arvo-osuustileistä annetun lain 6 §:n 2 momentin estämättä saatavan määrä ja peruste korvata merkinnällä yleispanttauksesta. Tällainen merkintä on kolmen vuoden kuluessa sen tekemisestä korvattava mainitun lainkohdan edellyttämällä merkinnällä.

(kumotaan)

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 19 _____